

Izjavitelji:

Ana Castro Sarda, Simone Cortellini, Alexander de Greef, Valerie Oud, Fabio Rodríguez, Bahoz Sanaan, Manoetjer Siawasch, Nina Sidiropoulou, Mihai Tarce, Astrid Wylleman, Marc Quirynen, Andy Temmerman, Wim Teughels

Institucija:

Poslijediplomski program parodontologije, Katoličko sveučilište u Leuvenu, Belgija

Prijevod:

Ana Badovinac Zavod za parodontologiju, Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

studija

Gubitak zuba: postoji li obiteljska povezanost?

Autori:

Øystein Fardal, Irene Skau, Jostein Grytten

Dosadašnje spoznaje

Genetika je čimbenik rizika za razvoj parodontitisa te je dokazano da je više od 20 gena uključeno u proces razvoja bolesti. Navedene činjenice potvrđene su u nekoliko istraživanja provedenih na blizancima. Istraživanja su procjenjivala ulogu genetike u parodontitisu koji se javlja u ranoj životnoj dobi.

Iako genetski čimbenici također igraju ulogu u parodontitisu koji se javlja u kasnijoj životnoj dobi, čimbenici okoliša i način života najvjerojatnije igraju važnije uloge u takvim slučajevima.

Istraživanja među članovima obitelji pokazala su veći rizik od parodontitisa unutar pojedinih obitelji, međutim ta su istraživanja ograničena nesposobnošću razlikovanja genetskih i okolišnih čimbenika rizika.

Jedan od glavnih ciljeva parodontne terapije je prevencija gubitka zuba, a programi održavanja parodontnog zdravlja pokazali su dobre dugoročne rezultate. Međutim, nema dokaza o tome odnose li se rezultati također i na pacijente čiji članovi obitelji imaju povijest parodontne bolesti.

Mala ruralna zajednica u kojoj postoji detaljno znanje o parodontnom zdravlju stanovništva mogla bi pružiti osnove za dobar dizajn istraživanja.

Ciljevi

Cilj istraživanja bio je istražiti učinak obiteljske sklonosti za parodontnu bolest na gubitak zuba nakon parodontne terapije u dvije generacije, uspoređujući ispitivanu skupinu pacijenata s članovima obitelji koji imaju povijest parodontne bolesti i odgovaraju kontrolnoj skupini.

Materijali & metode

- Specijalistička parodontološka ordinacija koju je certificirao Norveški odbor za zdravstveni nadzor, počela je prikupljati dokumentaciju pacijenata liječenih 1986. godine. Svi pacijenti su potjecali iz iste Norveške ruralne zajednice i etničke skupine (između 25000 i 30000 ljudi).
- U istraživanje su uključeni pacijenti koji su u sustavu održavanja parodontnog zdravlja bili 5 godina i više. Ukupno je identificirano 124 obitelji, 148 roditelja i 154 djece. Na kraju ovog istraživanja 72 roditelja i 61 dijete bili su uključeni u dugoročno praćenje.
- Ispitivanu skupinu činile su osobe čiji je član obitelji imao parodontno liječenje ili bolest u prošlosti.
- Kontrolna skupina obuhvaćala je pacijente koji su prošli kroz parodontološku obradu, ali nisu imali bliskog člana obitelji s poviješću parodontnih bolesti ili parodontnog liječenja.
- Pacijenti u kontrolnoj skupini, roditelji i djeca, podudarali su se s roditeljima i djecom u ispitivanoj skupini.
- Od 435 prvotno uključenih pacijenata, ukupno 266 se moglo dugoročno pratiti (≥5 godina). Istraživanje za obje skupine završilo je u 2017. godini.
- U ovom istraživanju nije učinjen međugeneracijski prijenos rezultata parodontne terapije. Dizajn je dopuštao samo usporedbu rezultata među ispitivanim skupinama, odvojeno za starije i mlađe dobne skupine (roditelji i djeca).

Tablica: Učinak prisustva parodontne bolesti u bliskoj rodbini na broj izgubljenih zuba zbog parodontne bolesti

Varijabla	Generacija roditelja		Generacija djece	
	I	II	III	IV
Ispitivana skupina				
Parodontna bolest kod bliske rodbine = 1	1.29*	1.02*	0.44*	0.61*
Standardna pogreška	(0.44)	(0.44)	(0.22)	(0.20)
95% interval pouzdanosti	[0.41–2.16]	[0.15–1.88]	[0.01–0.87]	[0.20–1.01]
Uključivanje uparenih varijabli	Ne	Da	Ne	Da
Broj promatranja	144	144	122	122

Napomena: Regresijski koeficijent sa standardnom pogreškom i 95% intervala pouzdanosti

* $p < 0.05$

Rezultati

Deskriptivna statistika:

- Uparene varijable potvrdile su da su ispitivana i kontrolna skupina bile slične u pogledu rizika i prognostičkih čimbenika koji utječu na ishod parodontne terapije.
- Među roditeljima, ispitanici koji su imali bliskog rođaka s poviješću parodontitisa izgubljeno je 1.94 zuba, u usporedbi s 0.70 kod ispitanika bez rodbine s poviješću parodontitisa. Za djecu, srednja vrijednost broja izgubljenih zuba bila je 0.65, odnosno 0.26.
- Intervali pouzdanosti od 95% za rezultate roditelja nisu se preklapali, što znači da je prisustvo bliskog rođaka s poviješću parodontitisa važan prognostički prediktor za ishod parodontološke terapije. To nije bio slučaj kod djece.

Rezultati regresije:

- Koeficijent regresije koji pokazuje da li je gubitak zuba učestaliji kada postoji rođak s poviješću parodontne bolesti bio je pozitivan

i značajan i za roditelje i za djecu. Međutim, bio je niži za djecu (0.62), nego za roditelje (1.02).

- Pacijenti u generaciji roditelja s bliskim rođakom s poviješću parodontitisa u prosjeku gube otprilike jedan zub više od pacijenata bez takve rodbine.

Usporedbe unutar obitelji:

- Kombinacija majke i kćeri bila je najčešća.
- Nije bilo podudarnosti u povijesti bolesti ili lijekovima između skupina.
- Djeca roditelja pušača pušila su češće od djece roditelja koji ne puše.
- U 34% obitelji nedostajao je barem jedan zub slične vrste (na početku).
- Gotovo sva djeca dobro održavanih roditelja također su bila dobro održavana.

Ograničenja

- Mogu postojati varijacije između skupina u smislu sistemskih bolesti.
- Parodontološka obiteljska anamneza kod roditelja u kontrolnoj skupini nije se temeljila na kliničkim parametrima.
- Nisu provedena nikakva genetska ispitivanja.
- Praćenje je bilo ograničeno na pet godina.
- Metodologija retrospektivne studije.
- Rezultati ove studije možda se neće moći odnositi i na etničko stanovništvo koje nije na području sjeverne Europe.
- Prijenos ishoda parodontne terapije se možda ne može direktno procijeniti kroz različite generacije budući da roditeljska i dječja skupina nisu bile izravno usporedive.

Zaključci & klinički značaj

- I roditeljska i dječja skupina pacijenata s pozitivnom obiteljskom anamnezom parodontnih bolesti pokazala je otprilike tri puta veći gubitak zuba u usporedbi s njihovim kontrolnim skupinama.
- Veliki udio pacijenata bile su majke i kćeri, međutim nije jasno je li to zbog veće suradljivosti pacijenata ženskog spola ili zbog veće osjetljivost žena na parodontne bolesti.
- Unutar ograničenja ove studije može se zaključiti da je prisustvo parodontitisa u obiteljskoj anamnezi snažan prognostički faktor liječenja.
- Strategija uparivanja koje se koristila u ovom istraživanju mogla bi biti koristan model za buduća istraživanja povezanosti.
- U privatnoj praksi, kada se liječe pacijenti s parodontitisom, važno je raspitati se ima li koji član obitelji parodontitis. Ovaj važan prognostički čimbenik trebalo bi uzeti u obzir pri planiranju liječenja.

JCP Digest broj 74 sažetak je originalnog članka "Familial tendency as a determinant of tooth loss during long-term periodontal therapy", J Clin Periodontol. 2020; 47 (2): 213-222 DOI: 10.1111/jcpe.13219.

<https://www.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jcpe.13219>

Pristup kroz stranicu za članove EFP-a: <http://www.efp.org/members/jcp.php>